

„Forstand paa Økonomi...”

Eitt lítið »m« í »Føroyatíðindi« hevur trivið í tær reglurnar vit skrivaðu um skipakeypini í Føroyum og heldur, at tað, at hitt almenna skuldi staðið fyrri keypunum »er selvsagt kun en løs Paa-stand, der stammer fra den velkendte naive Indstilling, ifølge hvilken det er tilstrækkeligt blot at raabe op om »Planøkonomi«, selv om den raabende ikke har fjerneste Forstand paa Økonomi».

Vit vita ikki, hvat hetta er fyrri ein visur knokkur, ið fjálar seg undir hesum »litla m'inum«, um hansara vit og stóri kunneleiki viðvíkjandi økonomisku problemunum ikki mest er »udi egen Indbildning«.

Vit hava ikki sætt stórt hveiki av visum orðum ei heldur gerningum frá hasum horninum. Tað kann verða rætt at tosa um »Vanskeli-gheder« og »at være forsigtig«, men nationalekonomiskt er tað ikki »at være saa forsigtig« og »disponere saa klogt og rigtigt« at ein av bera »Klogskab og Forsigtighed« stendur pura fastur og einki ger.

Tað er kanska hesum klóka »m«inum kunnugt, at heimurin trætist í dag um »planøkonomi«, privat fyrítakssemi og alment fyrítakssemi, og at mangur góður maður er so »naivur« at halda, at heimurin í dag í mongum førum eigur at velja alment fyrítakssemi — ella íhvussu so er at eftiransa og leiðbeina hinum privata initiativinum. Men her í Føroyum sýnist tað at vera fólk, ið beinanvegin gerast óð og fara upp í vøng, bara tey hoyra hóman av orðinum »alment« og fara tá strax at hugsa um Rusland og marxistiska sosialismu.

»m«ið í »Føroyatíðindi« setir fram sum dømi um, hvussu ringt tað fer altíð at ganga, tá ið hitt almenna skipar fyrri, Island, har ríkið gjørdi kontrakt um at keypa 5 nýggjar snurriváðsbátar »til svimlende Priser«, og so mátti senda umboðsmenn til Svøríki at gera kontraktina til einkis. Men Íslendingar vórðu hin tapandi parturin, og so máttu teir heldur lata Svenskarar halda áfram at byggja hesar góðu bátar.

»Men mon det havde gaaet bedre for os, om Lagtinget havde sendt egne Repræsentanter ned for at købe?»

Her er fyrst at siga, at Íslendingar, sum hava valt tey ráð at lata ríkið standa fyrri skipakeypum og eftiransa skipagerðum, hava higat til dags ikki verið hildnir at standa aftanfyrri Føroyingar í vinnulívi ella handilsskapi.

I slíkum førum og sum víður-skiftini lógu fyrri, kundi altíð henda, at um tað almenna stóð fyrri einum skipakeypi og gjørdi kontrakt, so

sviðe tó vóru uppi í og illa kom at spyrjast burtur úr. Men har hevði hitt almenna gjørt eina roynd, sum tað í framtíðini kundi halda seg aftur og ikki gera um aftur.

Øðrvísi við privatmonnum.

Tað svið ein privatmaður er fyrri í handilslívi, kunngerst ikki fyrri øllum, og aðrir koma so at standa fyrri tí sama.

Vit við okkara privata innkeypum hava ivaleyst gjørt nógv ring keyp eisini í Svøríki, og vit hava gjørt tey uppi saman. Ein hevur gjørt ein ringan handil, og fleiri hava so verið honum á baki. Hin einstaki privatmaðurin kann heldur ikki so væl lata kónar menn verða og eftiransa skipabyggingum og skipa umvælingum í útlandinum; men tað kundi landið havt ráð og umstøður til. Tá kundu vit verið sloppin frá mongum dýrum umvælingum, sum gjørdar hava verið av nýggjum og dýrum royndum, sum tarnað hava vinnuna, og sum hava ført útgerðarmanninum stórar útreiðslur til handa.

Annars gevur hetta sjálvklóka »m«ið okkum rættin í, at illa er keypt hjá Føroyingum, og at hóast tað, so vóru teir noyddir til at keypa, tí skipaflotin trongdi til umbót og nýgerð. Men tað sigur ikki nógv, hvar skuldin liggur í hesum dýru skipakeypum.

Vit halda fram, at nógv kundi verið bætst, um landið í hesari landasak hevði havt fingið vald og stóð fyrri hesum keypum, sjálvandi við serkønnum monnum sum ráðgevarar — so kunna ymsir hábærsligir menn, sum halda seg hava nógv av »Forstand paa Økonomi« og handilskunneleika, tveita leys orð um »en naiv Indstilling« eftir einum. Teir eru trænadir í gomlum lærdómum og sita og stóra at einari tíð, sum farin er, og sum ikki kemur aftur.

Løgtingsmál.

Friggjadagin 28.-11. vóru hesi mál til viðgerðar á Føroya lögtingi.

Frágreiðing viðv. »Ymisk havna-mál« (Havnaætlan 1943—1952 10-ára ætlan).

Eftir samráð við verkfrøðingurin verður henda frágreiðing givin:

Bryggja í Hvannasundi.

Játtað $\frac{3}{4}$ av 116000 kr. ... 87000 kr.
Útgoldið 6000 -
Eftiri eru 81000 kr.

Arbeiðið er byrjað í 1946 sam-svarandi uppskot, sum verkfrøðingurin gjørdi í 1945, og kommunu-stýrið ætlar at gera tað arbeiðið liðugt, sum umtalað er í uppskoti frá verkfrøðinginum: 25 m av bryggju umframt arbeiði uppi á landi 17 m, ætlað at kosta 58000 kr.

Bryggja í Fuglafirði.

Játtað $\frac{3}{4}$ av 475000 kr. 356.250 kr.
Útgoldið 174.728 -
Eftiri eru 181.522 kr.

Havnaplássíð er liðugt, og 15 m eru gjørdir av bryggjunum. Í ár er nú gjørd ein kista, ið er sett á flot og flutt til havnaplássíð. Botn-urin er grivin niður, har kistan skal standa, og hon verður skjótt sett á pláss, fyllt við sandi og eyri, og bygt verður oman á hana. Byrjað er at stoypa kistu nr. 2, sum ætlandi verður sett á pláss í summari. Tær 2 kisturnar vilja geva 16 m aftrat teim 15 m, sum eru gjørdir, soleiðis at bryggjan verður 31 m long. Tað mesta av rest-studninginum, 181.522, vil ætlandi fara til tær tvær kisturnar.

Bryggja og bátahavn í Lørvik.

Studn. $\frac{3}{4}$ av 390.000 kr. 292.000 kr.
Útgoldið 146.000 -
Eftiri eru 146.000 kr.

I fjør hevst vóru gjørdir 10 m aftrat teim 92 m, sum vóru liðnir, so longdin var 102 m. Í vár eru gjørdir 15 m aftrat, og 10 m eru í gerð nú. Útreiðslurnar í ár verða um 100.000 kr.

Bryggja í Nørðagøtu.

Studn. $\frac{3}{4}$ av 390.000 kr. 292.500 kr.

Arbeiðið er liðugt, og studning-urin útgoldin umframt eykastudning.

Bátadráttur í Lamba.

Studn. $\frac{3}{4}$ av 20.000 kr. 15000 kr.

Arbeiðið er liðugt og útgoldið.

Bryggja við Toftagøvu.

Studn. $\frac{3}{4}$ av 65000 kr. 48.750 kr.
Útgoldið 42.125 -
Eftiri eru 6.625 kr.

Arbeiðið er liðugt, og eyka-studningur til hetta arbeiðið og bátadráttin í Lamba er játtaður.

Bryggja í Runavík.

Játtað $\frac{3}{4}$ av 250.000 kr. 187.500 kr.
Útgoldið 125.264 -
Eftiri eru 62.236 kr.

Einki er gjørt í ár. Verkfrøðingurin umhugsar at gera heildar-ætlan fyrri arbeiðið í Runavík, aðr-enn tað verður framhildið.

Bryggja á Strøndum.

Studn. $\frac{3}{4}$ av 275.000 kr. 206.250 kr.
Útgoldið 82.500 -
Eftiri eru 123.750 kr.

I ár eru 9 m í gerð í framhaldi av tí, sum varð gjørt í fjør. Verkfrøðingurin vil gera heildarætlan fyrri Strøndur.

Bryggja og bringarður á Eiði.

Studn. $\frac{3}{4}$ av 570.000 kr. 427.500 kr.
Útgoldið 110.116 -
Eftiri eru 317.384 kr.

I fjør hevst vóru gjørdir um 7 m aftrat bryggjunum. Í ár verður arbeitt uppá at gera 10 m aftrat.

Bringarður við Gulaklett. Tórshavn

Játtað 1.000.000 kr.
Útgoldið 236.000 -
Eftiri eru 764.000 kr.

Arbeiðið verður framhildið.

Bryggja í Sandavági.

Játtað $\frac{3}{4}$ av 43.000 = 32.250 kr.
Útgoldið 28.219 -
Eftiri eru 4.031 kr.

Arbeiðið er gjørt liðugt, og verður sýnað skjótast gjørligt av verkfrøðinginum.

Viðkan av bátahavnini á Sandi.

Studningur $\frac{3}{4}$ av 101.120 kr.
Arbeiðið er liðugt og studning-urin útgoldin umframt eykastudning.

Bryggja í Hvalba og bryggja í Sandvík.

Studn. $\frac{3}{4}$ av 95.000 = 71.250 kr.
Útgoldið 8.250 -
Eftiri eru 63.000 kr.

Arbeiðið í Sandvík er gjørt lið-ugt og eykastudningur játtaður.

I Hvalba er einki gjørt av tí, at fólkíð hevur arbeitt við at bróta kol.

Bryggja í Porkeri.

Studn. $\frac{3}{4}$ av 112.000 = 84.000 kr.
Útgoldið 7.800 -
Eftiri eru 76.200 kr.

Einki er gjørt undantikið ein mórur fram við strondina.

Bringarður í Vikarbyrgi.

Játtað $\frac{3}{4}$ av 32.000 = 24.000 kr.
Útgoldið 8.608 -
Eftiri eru 15.392 kr.

Einki verður gjørt í ár.

Havnaarbeiði í Sunnba.

Játtað $\frac{3}{4}$ av 300.000 = 225.000 kr.
Útgoldið 88.249 -
Eftiri eru 136.751 kr.

I fjør varð arbeiðið á Pollinum gjørt eftir ávisan av lögtingsverkfrøðinginum.

Arbeiðið verður framhildið í ár, men er ikki gjørt eftir ávisan av lögtingsverkfrøðinginum. Her er gjørt stórt avjavningsarbeiði av helluni vestan fyrri tað, sum var gjørt liðugt í fjør, og ein lågur verjugarður, sum tá var gjørdur, er burturdottin. Arbeiði er soleiðis økt munaliga samanborið við ta ætlan, sum verkfrøðingurin gjørdi í fjør. Verkfrøðingurin heldur, at tað, sum nú er gjørt, ikki væl kann broytast, men eigur at verða átalað, so tað ikki hendir aftur, at arbeitt verður uttan ávisan av verkfrøðinginum.

Lögtingsverkfrøðingurin og lög-tingsskrivstovan hava átalað hetta yvir fyrri kommunustýrinum.

Eykastudningur 30.000 kr. árliga í 10 ár.

I 1943 játtað Sands havn 14000 kr. og Sandvík 10.000 kr.

I 1944 er játtað til bátadrátt í